

Шмойло В. В.

(наук. кер. – ст. викл. Штепа О.О.)

*студентка V курсу природничого факультету
Полтавського національного педагогічного
університету імені В.Г. Короленка*

**СИСТЕМА ПРОФЕСІЙНИХ ОBOB'ЯЗКІВ ГОЛОВИ
ВЕРХОВНОЇ РАДИ: ПОНЯТТЯ ТА НОРМАТИВИ РЕ-
ГУЛЮВАННЯ**

Актуальність теми визначається політико-правовим значенням посади Голови Верховної Ради України як «другої особи» держави в Україні, що є парламентсько-президентською республікою, Голова Верховної Ради України не є суто «адміністративним» спікером, цілковито залежним від Парламенту та парламентських фракцій. Він являє собою реальну та значиму політичну фігуру, яка очолює самостійний в конституційному відношенні, єдиний законодавчий та найвищий представницький орган Української держави – Верховну Раду України. Представляє її у відносинах з іншими органами державної влади України та органами державної влади інших держав; організовує роботу Верховної Ради, секретаріату та інших її підрозділів. Голова Верховної Ради здійснює свої повноваження у порядку, що встановлений Регламентом Верховної Ради України [2, с. 210].

Парламент України володіє представницьким та колегіальним статусом у державі. Проте це не применшує ролі та значення одноосібного керівника парламенту: він спроможний здійснювати суттєвий, інколи вирішальний вплив на прийняття тих чи інших законодавчих актів. Існують й інші вагомі причини, що зумовлюють високий правовий статус Голови парламенту як одноосібного його керівника [1, с. 2].

Правовий статус Голови Верховної Ради України та його заступників регулюється Розділом IV Конституції України і главою 4.3 Регламенту Верховної Ради України.

Голова Верховної Ради України та його заступники обираються Верховною Радою України на строк її повноважень з числа народних депутатів України таємним голосуванням шляхом подачі бюлетенів [3, с. 280].

Кандидатури на посаду Голови Верховної Ради України та його заступників висувуються на альтернативній основі на засіданні Верховної Ради депутатами та їх групами (фракціями). Депутат може висунути для обрання свою кандидатуру. Після висунення кандидатур парламент приймає рішення про перехід до обговорення цих кандидатур і робить перерву в засіданні для попереднього обговорення висунутих кандидатур в депутатських групах (фракціях) [5, с. 2].

Процедура обговорення передбачає:

Виступи кандидатів на посаду Голови Верховної Ради України на пленарному засіданні в порядку внесення їх кандидатур з доповідями щодо програм своєї майбутньої діяльності – 20 хвилин.

Виступи народних депутатів з обговорення всіх кандидатур одночасно.

Обраним Головою Верховної Ради України вважається кандидат на посаду, який отримав більшість голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради.

Голова Верховної Ради України може бути обраний у списку одночасно із Першим заступником і заступником Голови Верховної Ради України.

Повноваження Голови Верховної Ради України починаються після його обрання [3, с. 281].

Голова Верховної Ради України відповідно до ст. 88 Конституції України та Регламенту Верховної Ради України:

- веде засідання Верховної Ради з дотриманням вимог Регламенту;
- організовує роботу Верховної Ради, координує діяльність її органів;
- підписує акти, прийняті Верховною Радою, чим засвідчує відповідність їх змісту прийнятим рішенням;
- забезпечує оприлюднення актів Верховної Ради, які не потребують наступного підписання Президентом України;
- здійснює повноваження, передбачені статтями 94, 112 Конституції України;
- представляє Верховну Раду у зносинах з іншими органами державної влади України та органами влади інших держав і міжнародними організаціями;
- вживає заходів для забезпечення безпеки і охорони Верховної Ради відповідно до закону;
- вживає заходів щодо охорони та захисту народних депутатів;
- веде засідання Погоджувальної ради;
- забезпечує дотримання календарного плану роботи сесії та порядку денного пленарних засідань;
- вживає заходів щодо забезпечення присутності народних депутатів на пленарних засіданнях;
- організовує розробку планів законопроектної роботи Верховної Ради;
- організовує підготовку питань до розгляду на пленарних засіданнях;
- здійснює контроль за своєчасним направленням і розглядом депутатських запитів;
- видає розпорядження з питань організації роботи Верховної Ради, в тому числі про порядок підготовки документів та діловодство у Верховній Раді, а також про відрядження народних депутатів, посадових осіб Верховної Ради і підписує відповідні документи;

Матеріали VIII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції

- розподіляє посадові обов'язки між Першим заступником і заступником Голови Верховної Ради України, контролює їх виконання ними, координує діяльність комітетів, тимчасових спеціальних комісій, тимчасових слідчих комісій;
- визначає головний комітет з підготовки проєктів актів, внесених на розгляд Верховної Ради;
- має право скликати і проводити засідання комітетів, тимчасових спеціальних комісій для розгляду визначених ним або Верховною Радою питань;
- порушує перед відповідними органами, посадовими особами питання про відповідальність осіб за невиконання ними вимог, встановлених цим Регламентом,
- організовує роботу апарату Верховної Ради та здійснює контроль за його діяльністю;
- у разі необхідності скасовує розпорядження Першого заступника чи заступника Голови Верховної Ради України та керівника апарату Верховної Ради України [3, с. 282-283].

Голова Верховної Ради здійснює також інші функції, покладені на нього Конституцією України, Регламентом Верховної Ради України, Законом «Про комітети Верховної Ради України», Законом «Про статус народного депутата України» та іншими законодавчими актами. Зокрема, він має право брати участь у засіданнях Ради національної безпеки і оборони України, виконує функції державного експерта з питань таємниць у Верховній Раді України та інше [4, с. 304- 305].

Голова Верховної ради України може бути в будь-який час відкликаний з посади Верховною радою на його прохання, крім випадку виконання ним обов'язків президента України відповідно до ст. 112 Конституції України, а також може бути відкликаний у зв'язку з незадовільною його роботою на цій посаді, в тому числі у разі відсторонення від ведення пленарних засідань три і більше разів протягом однієї чергової парламентської сесії, або через інші обставини, що унеможливають виконання ним своїх обов'язків. дострокове припинення депутатських повноважень головою Верховної ради України має наслідком припинення його повноважень як голови Верховної ради [3, с. 281].

Пропозиції про відкликання Верховною Радою голови Верховної ради України з посади можуть вноситися:

а) народними депутатами на підставі висновку комітету з питань регламенту, у разі відсторонення голови Верховної ради від ведення пленарних засідань три і більше разів протягом однієї чергової сесії;

б) не менш як однією третиною народних депутатів від конституційного складу Верховної ради за їх підписами.

Підсумовуючи сказане, зазначимо, що під статусом Голови Верховної Ради України слід розуміти положення вищої посадової особи парламен-

ту України у структурі парламентаризму, реальне співвідношення посади Голови Верховної Ради України з іншими органами парламенту та його посадовими особами. Водночас, під правовим статусом Голови Верховної Ради України слід розуміти врегульовану правовими нормами сукупність правовідносин, що складаються у процесі реалізації ним своїх прав та обов'язків, а також норм, що встановлюють особливості юридичної відповідальності даної посадової особи.

Отже, чинна нормативно-правова основа статусу Голови Верховної Ради України дає підстави стверджувати, що основні механізми забезпечення діяльності цієї посадової особи у структурі українського парламенту вже сформовані. Конституція України створила умови для подальшої правової інституціалізації даного конституційно-правового інституту, зокрема через конкретизацію та уточнення повноважень та відповідальності згаданої посадової особи.

Література:

1. Розвадовський В. І. Правовий статус голови Верховної Ради України: проблеми правового регулювання. Автореф. дис. ... канд. юрид. наук / В. І. Розвадовський. – Київ, 2010. – 19 с.
2. Майданник О. О. Конституційне право України: Навч. посіб. / О. О. Майданник. – К.: Алерта, 2011. – 380 с.
3. Кравченко В. В. Конституційне право України: Навчальний посібник. – Вид. 6-те, виправл. та доповн. / В. В. Кравченко. – К.: Атіка, 2009. – 608 с.
4. Веніславський Ф. В. Конституційне право України у схемах і таблицях: навч. посіб. для студ. Юрид. вузів та ф-ів / Ф. В. Веніславський. – Х.: Право. – 376 с.
5. Верховна Рада України. Про голову Верховної Ради України: постанова від 27 листоп. 2014 р. // Голос України. – 2014 – 28 листоп. – с.1; // Урядовий кур'єр. – 2014. – 29 листоп. – С. 4.

Рева В. В.

(наук. кер. – ст. викл. Штепа О.О.)

*студентка V курсу природничого факультету
Полтавського національного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка*

ФІЛІАЦІЯ ЯК СПОСІБ НАБУТТЯ ГРОМАДЯНСТВА УКРАЇНИ

У житті кожної людини, у свій час, може виникнути, з суб'єктивних чи то з об'єктивних причин, необхідність змінювати місце свого проживання. Це може бути переїзд в іншу місцевість в середині держави, або ж взагалі переїзд в іншу державу і набуття її громадянства. Причинами цього можуть бути різні фактори, зокрема політичні, економічні, соціальні